

MUZIEKADVIES RAAD VOOR CULTUUR GEEFT KOORMUZIEK EEN STEM

Met belangstelling hebben we kennisgenomen van het sectoradvies “De balans, de behoefte” van de Raad voor Cultuur. Het advies is een pleidooi voor een integraal en inclusief muziekbeleid. Een beleid waarin genres, makers en publieksgroepen in het ecosysteem allen tot hun recht komen.

In het advies krijgt ook de koormuziek een stem. Door de schets die over de koormuziek als sector opgenomen is, maar vooral ook door het streven naar inclusiviteit en integraliteit. De huidige beweging in de koormuziek staat dit namelijk ook voor. Met 1,7 miljoen zangers is de sector niet alleen groot, ook veelzijdig: het doorkruist alle muziekgenres, van urban, gospel en pop tot jazz en klassiek, alle niveaus, van professionals tot beginnende amateurs, en verschillende organisatievormen, van ensembles en koren tot de diverse festivals.

De Raad geeft aandachtspunten mee: een *verbreding van de BIS*; het belang van *muziekonderwijs, diversiteit* en het *regionale muziekklimaat*; aandacht voor ketens voor *talentontwikkeling* en de *arbeidsmarktpositie* van de vele professionals. Wij onderschrijven de noodzaak van aandacht, juist op deze punten. Het is een advies waarmee we de blik naar de toekomst kunnen richten.

Ter aanvulling willen we twee thema’s onder de aandacht brengen die voor de sector urgent zijn en raken aan de ambities zoals geformuleerd in het muziekadvies en de Arbeidsmarkt Agenda Cultuur. Deze thema’s behoeven extra aandacht in een samenleving, die razendsnel verandert en een sector die als geen andere culturele sector met die samenleving meebeweegt.

1. Koorwereld in transitie - ondersteuning

Met 13.000 koren genereert de sector niet alleen veel muzikale momenten, maar is het ook een activiteit voor talloze vrijwilligers in het verenigingsleven. Deze verenigingen zijn opdrachtgevers voor professionele dirigenten, solisten en componisten. Maar er verandert veel. Traditionele organisatievormen maken plaats voor nieuwe, en de behoefte van zangers verandert. Enerzijds richten koren zich op nieuwe, meer diverse muziekstijlen, terwijl anderzijds vergrijzing en afname in ledenaantallen aandacht vraagt. Nationale en soms ook regionale ondersteuningsinfrastructuren zijn weggefallen, prioriteiten bij fondsen en overheden wijzigen en programma’s professionaliseren. De aandacht voor muziek in het basisonderwijs onderschrijven wij van harte, maar tegelijkertijd zien we ook dat dit ten koste gaat van buitenschoolse muziekeducatie, amateurkunst en talentontwikkeling. Deze uitdagingen en het wegvallen van ondersteuning tasten kwaliteit, vernieuwing, werkgeverschap van koren en de organisatiekracht van de sector aan.

Bij een goede en professionele infrastructuur liggen er juist ook kansen: de grote aantallen koren kunnen op nieuwe wijze verbindingen aangaan met hun omgeving en inspelen op maatschappelijke uitdagingen. Zij kunnen geïnspireerd en uitgedaagd worden om hun maatschappelijke en artistieke rol nog beter te vervullen en nieuwe vormen van participatie en samenwerking op te zetten.

Deze ingrijpende beweging van de amateurmuziek en het verenigingsleven in het algemeen en

de koorsector in het bijzonder vraagt een nieuwe aanpak en professionele ondersteuning. We dringen er dan ook op aan dit een plaats te geven in de ontwikkeling van toekomstig muziekbeleid en ondersteuningsinfrastructuur. De wijze waarop in het regeerakkoord de sportsector aan bod komt, biedt een goed handvat.

2. Opleiding – arbeidsmarkt

Professionele koordirigenten en zangers spelen een cruciale rol in de ontwikkeling van de sector. Dirigeren van en zingen in ensembles is immers een vak. Het advies behelst vermindering van het aantal beschikbare plaatsen voor studenten in het kunstvakonderwijs in verband met de krapte op de arbeidsmarkt. Wij benadrukken dat die krapte niet van toepassing is op de situatie in de koorwereld. Het behoeft geen betoog dat de naar schatting 5 professionele koordirigenten die jaarlijks afstuderen aan een conservatorium niet kunnen voldoen aan de vraag vanuit een sector van 13.000 koren. Ook de ca. 25 dirigenten die via middenkaderopleidingen een bevoegdheid als amateur-koordirigent behalen, kunnen de grote vraag aan een goed geschoold kader niet inlossen. Voor de vrijwillige bestuurders is het daarnaast ingewikkeld de opgeleide professionals op waarde te schatten.

De koorwereld kent relatief weinig professionele koordirigenten, Naar schatting wordt 75% van de koren geleid door amateurdirigenten. Die situatie is in 1999 met de invoering van een andere bekostigingssystematiek en de belemmeringen die dat specifiek voor potentiële koordirigenten opleverde, de afgelopen jaren verder verslechterd. De slagkracht en de innovatie van de koorsector heeft daar onder te lijden. Ruimte voor specialisatie naar genre en doelgroep is beperkt.

Om een gezonde arbeidsmarkt voor de dirigenten en kwaliteit en diversiteit voor professionals te garanderen vragen we speciale aandacht voor nieuwe financieringsmodellen voor opleidingen voor dirigenten en muzikaal leiders. Daarnaast moeten de koorsector, fondsen en aanbieders van dirigenteneducatie met elkaar in gesprek over een structureel en goed geborgd professioneel én amateuraanbod, zowel landelijk als in de stedelijke regio's. Koornetwerk Nederland heeft daartoe reeds een eerste initiatief genomen.

Tenslotte

De sector koormuziek ziet in het muziekkadvies van de Raad voor Cultuur zijn stem gehoord en denkt en werkt graag mee in de ontwikkeling van het nieuwe muziekbeleid. De genoemde voor de toekomst en de lopende periode en de genoemde thema's nemen we hierin graag mee.

Stuurgroep Zingen, lekker belangrijk! Manifest samen zingen 2020

Francis Faas, *Consensus Vocalis*

Pepijn Lagerweij, *BALK – Bond voor Amateurmuziektheater en Lichte Koormuziek*

Hans Noijens & Piet Roorda, *Landelijke Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst*

Herman Schimmel, *Koornetwerk Nederland, KCZB – Koninklijke Christelijke Zangers Bond*

Martine Spanjers, *ZIMIHC*

Tido Visser, *Nederlands Kamerkoor*

Roy Voogd, *Nederlands Koorfestival*

Neil Wallace, *Internationale Koorbiënnale, Haarlem*

Daphne Wassink, *Koornetwerk Nederland, European Choral Association – Europa Cantat*